

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (neljas koda)

20. november 2017*

Euroopa Parlamendi liige – Parlamendi hoonetesse sisenemise keeld – Kolmanda riigi kodanik – Põhiõiguste harta artikkel 21 – Diskrimineerimine etnilise päritolu tõttu – Diskrimineerimine kodakondsuse tõttu – Väite vastuvõetavus – Diskrimineerimine poliitiliste arvamuste tõttu – Võrdne kohtlemine – Võimu kuritarvitamine

Kohtuasjas T-452/15,

Andrei Petrov, elukoht: Peterburi (Venemaa),

Fedor Biryukov, elukoht: Moskva (Venemaa),

Alexander Sotnichenko, elukoht: Peterburi,

esindaja: advokaat P. Richter,

hagejad,

versus

Euroopa Parlament, esindajad: N. Görlitz ja M. Windisch,

kostja,

mille ese on ELTL artikli 263 alusel esitatud nõue tühistada parlamendi 16. juuni 2015. aasta otsus, millega kehtestati hagejatele parlamendi hoonetesse sisenemise keeld,

ÜLDKOHUS (neljas koda),

koosseisus: president H. Kanninen, kohtunikud L. Calvo-Sotelo Ibáñez-Martín (ettekandja) ja I. Reine,

kohtusekretär: ametnik S. Bukšek Tomac,

arvestades menetluse kirjalikku osa ja 24. jaanuari 2017. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: saksa.

otsuse

Vaidluse taust

- 1 Udo Voigt, kes on ühtlasi hageja Üldkohtu kantseleis registreeritud kohtuasjas T-618/15, valiti 25. mail 2014 toimunud valimistel Saksa partei Nationaldemokratische Partei Deutschlands (NPD) nimekirjast Euroopa Parlamendi liikmeks. Sellest ajast alates on ta olnud fraktsioonilise kuuluvuseta parlamendiliige.
- 2 Peterburis (Venemaa) toimus 22. märtsil 2015 poliitiline üritus „Vene rahvuslaste foorum“, kuhu Vene partei „Rodina“ kutsus U. Voigti ja millest võtsid osa ka kolm hagejat: Andrei Petrov, Fedor Biryukov ja Alexander Sotnichenko.
- 3 U. Voigti assistent teatas 3. juunil 2015 parlamendi pressiteenistusele saadetud e-kirjas parlamendiliikme kavatsusest korraldada selle foorumi jätkuna 16. juunil 2015 pressikonverents „Meie tegevus Euroopas külma sõja ja reaalse sõjategevuse vältimiseks“ (edaspidi „pressikonverents“). Pressikonverentsil pidid osalema kuus isikut: U. Voigt, parlamendiliige Kreekast, üks endine parlamendiliige Itaaliast ja üks Ühendkuningriigist ning A. Petrov ja F. Biryukov, kes mõlemad on Venemaa kodanikud ja Vene partei Rodina liikmed. U. Voigti assistent palus pressikonverentsi jaoks anda neile kasutada ruum parlamendis ning suulise tõlke vahendid.
- 4 U. Voigti assistent palus – endiselt „Vene rahvuslaste foorumi“ jätkuna – 9. juunil 2015, et sissepääsulubade andmise eest vastutav parlamendi turvalisusküsimuste peadirektoraat annaks 21 isikule, kellest viis olid Venemaa kodanikud: kolm hagejat ning E. N. ja P. E., sissepääsuload teise ürituse jaoks, mis pidi samuti toimuma 16. juunil 2015, nimelt töökoosoleku „Üle-euroopalise koostöö teemaline kohtumine“ jaoks (edaspidi „töökoosolek“).
- 5 Parlamendi turvalisusküsimuste peadirektoraat teatas samuti 9. juunil 2015 e-kirjaga, et ta on sissepääsulubade andmise taotluse kätte saanud. Taotluse kättesaamisteatises oli viitenumber, mis võimaldas saada sissepääsuload kätte 16. juunil 2015; teatisega oli kaasas lisa, milles kinnitati, et üritus on kooskõlas turvanõuetega, kuid täpsustati, et ürituse korraldaja ei ole vabastatud tavapärasest loa saamise menetlusest.
- 6 Pressiteenistus teatas U. Voigti assistendile samal päeval, 9. juunil 2015 e-kirjaga, et parlamendi poliitilised instantsid andsid teenistusele korralduse mitte anda U. Voigti kasutada pressikonverentsiks palutud ruumi ja vahendeid (edaspidi „pressiteenistuse e-kiri“). E-kirjas viidati kõnealuse institutsiooni poolt Vene poliitikute ja diplomaatide suhtes kehtestatud sisenemispiirangutele ja ohule, et A. Petrov ja F. Biryukov võivad häirida institutsiooni tööd.
- 7 Euroopa Parlament võttis 10. juunil 2015 vastu resolutsiooni Euroopa Liidu ja Venemaa suhete hetkeseisu kohta (2015/2001(INI)) (ELT 2016, C 407, lk 35; edaspidi „10. juuni 2015. aasta resolutsioon“), mille üle toimusid arutelud alates sellele eelnenud aasta 15. jaanuarist.
- 8 U. Voigti assistent võttis 16. juunil 2015 enda kätte töökoosolekule kutsutud osalejate sissepääsuload. Sama päeva hommikupoolikul teatas aga turvalisusküsimuste peadirektoraadi akrediteerimisüksus U. Voigti assistendile e-kirja teel, et arvestades töökoosolekul osalejate nimekirja ja lähtudes parlamendi presidendi kantselei juhustest, ei lubata viiel Venemaa kodanikul, kelle seas olid ka hagejad, siseneda institutsiooni hoonetesse (edaspidi „vaidlustatud otsus“).

Menetlus ja poolte nõuded

- 9 Hagejad esitasid parlamendi ja selle presidendi vastu hagi, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 10. augustil 2015.
- 10 Üldkohus jättis 18. septembri 2015. aasta määrusega kohtuasjas Petrov jt vs. parlament ja parlamendi president (T-452/15, ei avaldata, EU:T:2015:709) hagi rahuldamata osas, mis puudutas parlamendi presidenti.
- 11 Hagejad esitasid 12. jaanuaril 2016 repliigi ning parlament sama aasta 25. veebruaril vasturepliigi.
- 12 Hagejad paluvad Üldkohtul:
 - tühistada vaidlustatud otsus;
 - mõista kohtukulud välja parlamendilt.
- 13 Parlament palub Üldkohtul:
 - jätta hagi põhjendamatusesse tõttu rahuldamata;
 - mõista kohtukulud välja hagejatelt.
- 14 Üldkohus toimetab 7. detsembri 2016. aasta kirjaga parlamendile kätte menetlust korraldavad meetmed, millele parlament vastas sama aasta 21. detsembril.

Õiguslik käsitlus

Repliigi vastuvõetavus

- 15 Parlament seadis vasturepliigis kahtluse alla repliigi vastuvõetavuse, sest see sisaldas vastuolulisi mõttearendusi ja väiteid, mille seos hagiavalduses esitatud väidetega jäi ebaselgeks.
- 16 Olgu märgitud, et Üldkohtu kodukorra artikli 83 kohaselt võib hagiavaldust täiendada hageja repliigiga. Üldkohtu kodukorra praktiliste rakendussätete punktist 142 nähtub, et „[k]una vaidluse raamistik ja väited või argumentid on esitatud [...] põhjalikult hagiavalduses [...], on repliigi [...] eesmärk võimaldada hagejal [...] oma seisukohta täpsustada või lihvida oma argumentatsiooni olulises küsimuses ning vastata uutele asjaoludele, millele on viidatud kostja vastuses [...]“.
- 17 Kuigi käesolevas kohtuasjas esitatud repliigis leidub vastuolulisi seisukohti, vastab repliik üldjoontes eelkirjeldatud eesmärkidele. Isegi kui eeldada, et repliik sisaldas argumente, mida võib käsitada uute väidetena, ei anna see alust välistada kõnealune dokument tervikuna kohtuvaidlusest. See asjaolu võib seada kahtluse alla üksnes mainitud väidete vastuvõetavuse, mida tuleb aga kontrollida iga konkreetset väidet analüüsides.
- 18 Seega tuleb asuda seisukohale, et repliik on vastuvõetav.

Sisulised küsimused

Sissejuhatavad märkused

- 19 Hagiavaldues esitavad hagejad kaks väidet: esiteks, et on „rikutud aluslepinguid“ ja teiseks, et võimu on kuritarvitatud.
- 20 ELTL artikli 263 teise lõigu kohaselt koostoimes ELTL artikli 256 lõike 1 esimese lõiguga on Üldkohus tõepoolest pädev tegema otsust hagide kohta, mis käsitlevad aluslepingute rikkumist.
- 21 Üldkohtu kodukorra artikli 76 punktis d on siiski ette nähtud, et hagiavaldues peab sisaldama lühiülevaadet esitatud väidetest. Selleks et tagada õiguskindlus ja korrakohane õigusemõistmine, peavad väljakujunenud kohtupraktika kohaselt nähtuma põhilised õiguslikud asjaolud vähemalt kokkuvõtlikult, kuid järjekindlalt ja arusaadavalt hagiavalduesest endast (kohtuotsus, 29.9.2016, *Bach Flower Remedies vs. EUIPO – Durapharma (RESCUE)*, T-337/15, ei avaldata, EU:T:2016:578, punktid 50 ja 51). Kuigi hageja ei pea sõnaselgelt viitama spetsiifilisele õigusnormile, millel ta nõue põhineb, võib see nii olla vaid tingimusel, et tema argumentid on piisavalt selged, et vastaspool ja liidu kohus saaksid selle õigusnormi raskusteta kindlaks teha (vt selle kohta kohtuotsused, 10.5.2006, *Galileo International Technology jt vs. komisjon*, T-279/03, EU:T:2006:121, punkt 47, ja 13.11.2008, *SPM vs. nõukogu ja komisjon*, T-128/05, ei avaldata, EU:T:2008:494, punkt 65).
- 22 Eelmainitud sätetest ilmneb, et „aluslepingute rikkumine“ on üksnes üldine juhtum, mille puhul võib esitada Üldkohtule menetlemiseks tühistamishagi, aga sellega ei ole identifitseeritud väite õiguslik alus (vt selle kohta kohtuotsus, 27.11.1997, *Tremblay jt vs. komisjon*, T-224/95, EU:T:1997:187, punktid 80 ja 81).
- 23 Järelikult tuleb analüüsida, kas esimene väide põhineb täpsemal õiguslikul alusel, kui seda on üksnes viide „aluslepingute rikkumisele“.
- 24 Käesoleval juhul ilmneb hagiavaldues sisust ja sellele lisatud kokkuvõttest, mida võib hagiavaldues tõlgendamisel arvestada (kohtuotsused, 25.10.2007, *Komninou jt vs. komisjon*, C-167/06 P, ei avaldata, EU:C:2007:633, punktid 25 ja 26, ning 12.4.2016, *CP vs. parlament*, F-98/15, EU:F:2016:76, punkt 16), et tegelikult töid hagejad oma esimese väite alusena välja Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „põhiõiguste harta“) artikli 21 rikkumise. Täpsemalt tuginesid nad diskrimineerimisele etnilise päritolu tõttu ning kodakondsuse alusel diskrimineerimise keelu eiramisele.
- 25 Repliigis väidavad hagejad lisaks, et nad olid poliitiliste arvamuste alusel diskrimineerimise ohvrid. Samuti leiavad nad, et on rikutud võrdsuse üldpõhimõtet, kuna neid koheldi teisiti, kui muid parlamendi külatajaid ja kutsutud külalisi.
- 26 Nii hagiavaldues kui repliik sisaldavad vihjeid vaidlustatud otsuse ebaproportsionaalsusele, mille puhul tuleb esmalt kindlaks teha, kas tegemist on iseseisva väitega või mitte.
- 27 Sellega seoses tuleb asuda seisukohale – vastupidi parlamendi arvamusele –, et kuigi proportsionaalsuse põhimõte on iseseisev põhimõte, võib see ühtlasi olla võrdsuse kohtlemise ja mittediskrimineerimise põhimõtte lahutamatu osa. Samuti on juba sedastatud, et võrdsuse kohtlemise ja mittediskrimineerimise põhimõtted nõuavad, et erinev kohtlemine põhineks objektiivsel ja mõistlikul kriteeriumil, st et see oleks kooskõlas õiguspärase eesmärgiga, ja et erinevus oleks proportsionaalne selle kohtlemisega taotletud eesmärgi suhtes (kohtuotsused, 17.10.2013, *Schaible*, C-101/12, EU:C:2013:661, punkt 77; 23.3.1994, *Huet vs. kontrollikoda*, T-8/93, EU:T:1994:35, punkt 45, ja 30.1.2003, *C vs. komisjon*, T-307/00, EU:T:2003:21, punkt 49). Kui kohtuistungil esitati hagejatele vastav küsimus, kinnitasid nad, et käesolevas kohtuasjas ei kujuta väide vaidlustatud otsuse ebaproportsionaalsuse kohta endast eraldi väidet.

28 Eelnevast lähtudes tuleb analüüsida:

- esiteks väidet, et rikutud on põhiõiguste harta artiklit 21 sellega, et vaidlustatud otsuses diskrimineeriti hagejaid nende etnilise päritolu või kodakondsuse alusel;
- teiseks väidet, et rikutud on nii põhiõiguste harta artikli 21 lõiget 1 sellega, et vaidlustatud otsuses diskrimineeriti hagejaid nende poliitiliste arvamuste alusel, kui ka võrdsuse üldpõhimõtet;
- kolmandaks väidet, et kuritarvitati võimu.

29 Lisaks märkisid hagejad vastuseks Üldkohtu küsimusele, et nad teadsid sisuliselt nende parlamenti tuleku hetkel valitsenud poliitilist olukorda, ja et U. Voigt oli neile selgitanud vaidlustatud otsust. Peale selle lisasid hagejad hagiavaldusele koopia kõnealuselt otsusest ja kirjavahetusest pressiteenistusega, milles teatati U. Voigti assistendile, et pressikonverentsiks palutud ruumi ja vahendeid ei anta U. Voigtile kasutada seetõttu, et institutsioon on kehtestanud sisenemispiirangud Vene poliitikutele ja diplomaatidele, ning seetõttu, et A. Petrovi ja F. Biryukovi kohalviibimine võib häirida institutsiooni tööd.

30 Käesolevat hagi tulebki analüüsida kõigi eeltoodud aspektide alusel.

Väide, mille kohaselt on rikutud põhiõiguste harta artiklit 21 sellega, et vaidlustatud otsuses diskrimineeriti hagejaid nende etnilise päritolu või kodakondsuse tõttu

31 Hagejad väidavad, et nad ei kujuta endast ohtu parlamendi tavalisele töökorraldusele ega parlamendi turvalisusele. Kuna vaidlustatud otsuse tegemiseks puudus nende hinnangul objektiivne alus, diskrimineeris otsus neid nende kodakondsuse või etnilise päritolu alusel ja rikub seega põhiõiguste harta artiklit 21. Isegi kui eeldada, et teatud Vene kodanikud kujutavad endast ka tegelikult ohtu parlamendi normaalsele töökorraldusele, oleks olnud piisav, kui sisenemiskeeldu kehtestades oleks piiratud üksnes nendega.

32 Parlamendi hinnangul on see väide põhjendamata.

33 Põhiõiguste harta artikli 21 lõike 1 kohaselt on keelatud igasugune diskrimineerimine, sealhulgas diskrimineerimine etnilise päritolu tõttu. Sama artikli lõike 2 kohaselt on samuti keelatud igasugune kodakondsuse alusel diskrimineerimine aluslepingute reguleerimisalas, ilma et eelõeldu piiraks nende erisätete kohaldamist.

34 Kuna hagejad ei tee selget vahet neil kahte liiki diskrimineerimistel, mida nad väidavad toimunud olevat, olgu osundatud, et kui samas üldise ulatusega õigusaktis kasutatakse kahte erinevat terminit, on see, kui neile mõlemale antakse sama ulatus, vastuolus ühtluse ja õiguskindluse nõuetega. Seda enam siis, kui nendel terminitel on tavakeeles teistsugune tähendus, nagu käesoleval juhul (kohtuotsused, 25.9.2013, Marques vs. komisjon, F-158/12, EU:F:2013:135, punkt 28, ja 14.5.2014, Cocco vs. komisjon, F-17/13, EU:F:2014:92, punkt 33).

35 Kuigi kodakondsus on üksikisiku ja suveräänse riigi vaheline õiguslik ja poliitiline suhe, põhineb mõiste „etniline päritolu“ eeldusel, et rahvusrühmi ühendab sama rahva hulka kuulumise tunne või neil on ühine usk, keel, kultuuriline ja traditsiooniline päritolu ning elukeskkond (vt selle kohta kohtuotsus, 16.7.2015, CHEZ Razpredelenie Bulgaria, C-83/14, EU:C:2015:480, punkt 46).

36 Etnilise päritolu alusel diskrimineerimise keelu kohta väidab parlament, et Venemaal on rohkem kui 185 erinevat etnilist rühma. Hagejad on aga rõhutanud üksnes oma Vene kodakondsust ning ei ole märkinud, et nad kuuluksid erilisse etnilisse rühma. Veelgi enam, nad ei ole ka millegagi tõendanud, et vaidlustatud otsus võeti vastu konkreetsesse etnilisse rühma kuulumise tõttu.

- 37 Eelneva alusel tuleb teha järeldus, et hagejad ei ole tõendanud, et põhiõiguste harta artikli 21 lõike 1 kohaldamise tingimused oleksid täidetud ja nad ei saa väita, et neid on diskrimineeritud konkreetse etnilisse rühma kuulumise tõttu.
- 38 Kodakondsuse alusel diskrimineerimise keeluga seoses olgu osundatud, et ELL artikli 6 lõike 1 kolmanda lõigu ja põhiõiguste harta artikli 52 lõike 7 kohaselt tuleb harta tõlgendamisel arvesse võtta selgitusi põhiõiguste harta kohta (ELT 2007, C 303, lk 17).
- 39 Põhiõiguste harta selgitustes on märgitud, et harta artikli 21 lõige 2 „vastab [ELTL] artikli 18 esimesele lõigule ja seda kohaldatakse kooskõlas selle artikliga“. Vastavalt põhiõiguste harta artikli 52 lõikele 2 teostatakse hartaga tunnustatud õigusi, mis rajanevad aluslepingute teiste osade sätetel, neis määratletud tingimustel ja piires. Selle alusel tuleb teha järeldus, et põhiõiguste harta artikli 21 lõiget 2 tuleb käsitada nii, et tal on sama ulatus nagu ELTL artikli 18 esimesel lõigul.
- 40 ELTL artikli 18 esimeses lõigus on ette nähtud, et „[i]ma et see piiraks aluslepingutes sisalduvate erisätete kohaldamist, on aluslepingutes käsitletud valdkondades keelatud igasugune diskrimineerimine kodakondsuse alusel“. See säte asub EL toimimise lepingu teises osas „Mittediskrimineerimine ja liidu kodakondsus“. Sättes käsitatakse seega liidu õiguse kohaldamisalasse kuuluvaid olukordi, kus liikmesriigi kodanikku koheldakse võrreldes muu liikmesriigi kodanikega erinevalt üksnes tema kodakondsuse alusel. Järelikult ei ole kõnealune artikkel mõeldud kohaldamiseks neis võimalikes olukordades, kus ebavõrdselt koheldakse liikmesriikide kodanikke ja kolmandate riikide kodanikke (vt selle kohta kohtuotsused, 4.6.2009, Vatsouras ja Koupatantze, C-22/08 ja C-23/08, EU:C:2009:344, punktid 51 ja 52, ning 7.4.2011, Francesco Guarnieri & Cie, C-291/09, EU:C:2011:217, punkt 20).
- 41 Järelikult ei saa Vene kodanikest hagejad tugineda põhiõiguste harta artikli 21 lõikele 2.
- 42 Eelnevat arvestades tuleb tagasi lükata väide, mille kohaselt on rikutud põhiõiguste harta artiklit 21 sellega, et vaidlustatud otsuses diskrimineeriti hagejaid nende etnilise päritolu või kodakondsuse alusel. Vaidlustatud otsuse väidetava ebaproportsionaalsuse puhul tuleb seetõttu, et otsuses ei tehtud vahet Vene kodanike vahel lähtuvalt ohust, mida nad kujutavad, osundada allpool punktidele 75–78.
- Väide, mille kohaselt on esiteks rikutud põhiõiguste harta artikli 21 lõiget 1 sellega, et vaidlustatud otsuses diskrimineeriti hagejaid nende poliitiliste arvamuste alusel, ja et teiseks on rikutud võrdsuse üldpõhimõtet*
- 43 Repliigis väidavad hagejad, et neid diskrimineeriti nende poliitiliste arvamuste alusel. Nad märgivad ka, et „viimaks tuleb [vaidlustatud otsust] hinnata võrdsuse üldpõhimõtte alusel“. Selle otsuse tõttu koheldi neid parlamendi muudest küllastajatest ja kutsutud külalistest erinevalt. Hagejad leiavad sisuliselt, et vaidlustatud otsus takistas neid väljendama parlamendis poliitilist arvamust, mida institutsiooni president heaks ei kiitnud ja mis oli vastupidine 10. juuni 2015. aasta resolutsiooniga.
- 44 Parlamendi hinnangul ei ole need etteheited vastuvõetavad, sest tegemist on väidetega, mis esitati esimest korda – ja seega hilinenult – alles repliigis.
- 45 Hagejad väidavad samas, et nad said alles kostja vastust lugedes aru, et neid diskrimineeriti just poliitiliste arvamuste tõttu.
- 46 Kodukorra artikli 84 lõike 1 kohaselt ei või menetluse käigus esitada uusi väiteid, kui need ei tugine faktilistele ja õiguslikele asjaoludele, mis on tulnud ilmsiks menetluse käigus. Siiski tuleb tunnistada vastuvõetavaks väide, millega täiendatakse otseselt või kaudselt varem hagiavalduses esitatud väidet ja millel on varem esitatud väitega otsene seos. Selleks et uut argumenti saaks käsitada varasema väite või etteheite täiendusena, peab sel olema hagiavalduses esialgu esitatud väidete või etteheidetega

piisavalt tihe seos, et neid saaks pidada kohtumenetluses oleva vaidluse tavalise arengu tulemuseks (vt selle kohta kohtuotsus, 16.11.2011, *Groupe Gascogne vs. komisjon*, T-72/06, ei avaldata, EU:T:2011:671, punktid 23 ja 27).

- 47 Esmalt tuleb märkida keelu kohta kedagi mis tahes viisil poliitiliste arvamuste tõttu diskrimineerida, et see keeld on sätestatud põhiõiguste harta artikli 21 lõikes 1, millele hagejad viitasid hagiavalduses esitatud väites, milles heideti ette „aluslepingute rikkumist“. Hagiavalduses piirdusid hagejad siiski kõnealuse sätte rikkumise kohta argumentide esitamisel väitega, et rikuti keeldu mis tahes viisil etnilise päritolu alusel kedagi diskrimineerida. Peale selle väitsid nad põhiõiguste harta artikli 21 lõikele 2 tuginedes, et neid diskrimineeriti kodakondsuse alusel. Samas ei toonud nad menetluse algatusdokumendis ühelgi hetkel välja, et rikutud on keeldu kedagi poliitiliste arvamuste tõttu mis tahes viisil diskrimineerida.
- 48 Asjaolul, et hagejad ei viidanud hagiavalduses niisugusele diskrimineerimisele, on käesolevas kohtuasjas eriline tähendus. Nimelt ei saa vaidlustatud otsust käsitada selle tegemise kontekstist eraldiseisvana. Eelkõige nähtub toimikust, et hagi esitamise ajal oli hagejate käes pressiteenistuse e-kiri, milles parlament keeldus andmast U. Voigti kasutada 16. juuniks 2015 kavandatud pressikonverentsi korraldamiseks vajalikku ruumi ja vahendeid. Keelduti aga kahel põhjusel. Esimesena tuletati pressiteenistuse e-kirjas meelde institutsiooni poolt Vene diplomaatidele ja Vene poliitikutele, täpsemalt Gosudarstvennaja Duma Federalnogo Sobranija Rossiiskoi Federatsii (Vene Föderatsiooni Föderaalassamblee Riigiduuma) ja Sovet Federatsii Federalnogo Sobranija Rossiiskoi Federatsii (Vene Föderatsiooni Föderaalassamblee Föderatsiooninõukogu) liikmetele, kehtestatud sisenemispääsraugid – nagu see ilmneb parlamendi vastustest eespool punktis 14 nimetatud menetlust korraldavatele meetmetele. Teisena on e-kirjas nimetatud ohtu, et A. Petrov ja F. Biryukov võivad häirida institutsiooni tööd. Peale selle sooviti vaidlustatud otsusega keelata hagejatel siseneda parlamendi kui poliitilise instantsi hoonetesse, et nad ei saaks parlamendiliikme kutsel osaleda poliitilisel, nimelt „üle-euroopalise koostöö“ teemal korraldatud koosolekul. Lisaks olid kaks esimest hagejat Vene parteis Rodina vastutavatel kohtadel ja kolmandat hagejat esitleti rahvusvaheliste suhte alase ülikooli professorina. Kõnealune koosolek pidi pealegi toimuma poliitilise sisuga „Vene rahvuslaste foorumi“ jätkuna, milles kõik kolm hagejat osalesid ja mida parlament 10. juuni 2015. aasta resolutsioonis kritiseeris. Kohtuistungil kinnitasid hagejad, et 16. juunil 2015 toimuvad üritused, millele nad olid kutsutud, olid kantud eesmärgist võimaldada neil selgitada oma poliitilist arvamust „üle-euroopalise koostöö“ kohta, et ühelt poolt valgustada „Vene rahvuslaste foorumil“ 10. juuni 2015. aasta resolutsioonile vastanduvaid seisukohti ja teiselt poolt jätkata seal alustatud tööd. Neil asjaoludel peab hageja, kes on poliitikaga tuttav ja tavapäraselt hoolas, pöörama tähelepanu vaidlustatud otsuse poliitilisele kontekstile.
- 49 Samuti tuleb asuda seisukohale, et repliigis väidetu, mille kohaselt on hagejaid diskrimineeritud nende poliitiliste arvamuste tõttu, rikkudes sellega vastavat keeldu, ei ole hagiavalduses sisalduva väite täiendus, mida saab pidada kohtumenetluse tavalise arengu tulemusel tõstatunuks, vaid see on uus väide. Järelikult on see väide vastuvõetamatu, sest see ei tugine menetluse õiguslikele ja faktilistele asjaoludele, mis on ilmsiks tulnud menetluse käigus.
- 50 Teiseks tuleb samuti repliigis esitatud argumendi puhul, milles väideti, et rikutud on võrdsuse üldpõhimõtet, tähele panna, et võimu kuritarvitamist käsitleva väite raames märkisid hagejad muu hulgas hagiavalduses, et vaidlustatud otsus oli „täiesti meelevald[n]e ja [...] põhimõtteliselt vastuolus esimeses õiguses sätestatud diskrimineerimise keeluga“. Kõnealuses väites on osundatud „eespool selgitatud põhjustele“, see tähendab etnilise päritolu või kodakondsuse alusel toimunud väidetava diskrimineerimisega seoses esitatud argumentidele. Hagiavalduse esitamisel ei ole aga hagejad ühelgi hetkel tuginenud võrdsuse üldpõhimõtte kui sellise rikkumisele seetõttu, et hagejaid koheldi teisiti kui kõiki muid parlamendi külastajaid ja kutsutud külalisi.

- 51 Sellest järeldub, et kuigi hagejad on püüdnud repliigis käsitleda esimest väidet hagi piiritletust laiemana – hagi piirdusid nad väitega, et rikuti keeldu neid kodakondsuse või etnilise päritolu alusel mis tahes viisil diskrimineerida, aga repliigis tuginevad nad üldiselt võrdsuse üldpõhimõttele, mis puudutab muudele parlamendi küllastajatele ja külaliste vastuvõtjatele osaks saanud kohtlemist – tuleb võrdsuse üldpõhimõtte rikkumist käsitlevat väidet pidada uueks väiteks, mis ei ole tõstatunud kohtumenetluse tavalise arengu tulemusena. Kuivõrd ja seetõttu, et kõnealune väide ei tugine menetluse õiguslikele ja faktilistele asjaoludele, mis on ilmsiks tulnud menetluse käigus, tuleb seda pealegi lugeda vastuvõetamatuks.
- 52 Tõsi on, et kaitseõiguste tagamiseks võttis parlament kostja vastuses teise võimalusena arvesse ka seda, et Üldkohus võib kvalifitseerida võrdsuse üldpõhimõtte rikkumiseks ümber väite, mille kohaselt on keelatud mis tahes diskrimineerimine etnilise päritolu või kodakondsuse alusel. Siiski ei piisa kõnealusest asjaolust, et saaks asuda seisukohale, et tõendid, mis annaksid alust tugineda sellele põhimõttele repliigis, tulid ilmsiks alles menetluse käigus. Pidades silmas eespool punktis 48 kirjeldatud konteksti, tuleb märkida, et sellest parlamendi esitatud kaitseargumendist ei ilmnenud hagejatele vaidlustatud otsuse põhistusi, mis oleksid võinud seni olla õigustatult neile teadmata.
- 53 Tähtis on lisada, et põhiõiguste harta artikkel 21, mis on aluseks kodakondsuse või etnilise päritolu alusel diskrimineerimist käsitlevale väitele, on võrdse kohtlemise põhimõtte üks konkreetne väljendus (vt selle kohta kohtuotsus, 29.4.2015, Léger, C-528/13, EU:C:2015:288, punkt 48) ning et võrdsuspõhimõtte ja igasuguse diskrimineerimise keeld on kaks tähistust ühe õiguse üldpõhimõtte kohta, mis ühelt poolt keelab käsitleda sarnaseid olukordi erinevalt ja teiselt poolt käsitleda erinevaid olukordi ühtmoodi, välja arvatud siis, kui see on objektiivsetel asjaoludel põhjendatud (kohtuotsus, 27.1.2005, Europe Chemi-Con (Deutschland) vs. nõukogu, C-422/02 P, EU:C:2005:56, punkt 33).
- 54 Osas, milles võrdsuse üldpõhimõtte käsitlemist repliigis tuleb selle kohtupraktika kohaselt käsitada hagi väitena, mille kohaselt rikuti keeldu kedagi kodakondsuse või etnilise päritolu alusel mis tahes viisil diskrimineerida, tuleb see väide aga põhjendamata tõttu tagasi lükata põhjustel, mis leidsid juba käsitlemist eespool punktis 33 ja järgmistes punktides.
- 55 Igal juhul tuleb asuda seisukohale, et väide, mille kohaselt on rikutud nii põhiõiguste harta artikli 21 lõiget 1 sellega, et vaidlustatud otsuses diskrimineeriti hagejaid nende poliitiliste arvamuste alusel, kui ka võrdsuse üldpõhimõtet, on põhjendamata, sest edaspidi nähtub punktides 63–78, et vaidlustatud otsus on objektiivne ja põhjendatud, omab õiguspärast eesmärki ja on proportsionaalne taotletud eesmärgi suhtes.

Väide, et on kuritarvitatud võimu

- 56 Hagejad väidavad, et vaidlustatud otsusega on võimu kuritarvitatud; parlament vaidleb sellele vastu.
- 57 Väljakujunenud kohtupraktika järgi on võimu kuritarvitamise mõistel kindel ulatus ja see mõiste viitab asjaolule, et haldusasutus on kasutanud oma pädevust muul eesmärgil kui sellel, milleks see on talle antud. Otsus on tehtud võimu kuritarvitades üksnes siis, kui objektiivsete, asjakohaste ja üheselt mõistetavate asjaolude alusel ilmneb, et otsusega püüti saavutada muid eesmärke kui need, mis olid välja toodud. Ei piisa üksnes sellest, kui viidata oma väidete toetuseks teatud asjaoludele, vaid esitama peab ka piisavalt täpsed, objektiivsed ja kokkulangevad tõendid, mis toetavad oma olemuselt ühe poole väidete tõepärasust või vähemalt tõenäosust. Selliste tõendite puudumisel ei saa asjassepuutuva institutsiooni väidete sisulist õigsust vaidlustada. Nii ei saa võimu kuritarvitamise asjaolude igakülgne hindamine tugineda pelkadele väidetele, ebapiisavalt täpsustatud tõenditele või tõenditele, mis ei ole ei objektiivsed ega asjakohased (vt kohtumäärus, 19.12.2013, da Silva Tenreiro vs. komisjon, T-32/13 P, EU:T:2013:721, punktid 31–33 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 58 Kõigepealt väidavad hagejad, et „eespool selgitatud põhjustel“ oli vaidlustatud otsusega kuritarvitatud võimu, sest see oli „täiesti meelevald[n]e ja [...] diametraalselt vastuolus diskrimineerimise keeluga“.
- 59 Kuivõrd hagejad tuginesid väidetavatele rikkumistele, mida heideti ette väites „aluslepingute rikkumise“ kohta, tuleb märkida, et kuna see väide lükati tagasi, on niisugune viide kasutu.
- 60 Seejärel nõustuvad hagejad, et parlamendi turvalisus ja normaalne töökorraldus on õiguspärased eesmärgid, millega saab põhjendada otsust, mis keelab kolmandatel isikutel institutsiooni ruumidesse siseneda. Hagejad vaidlevad aga vastu sellele, et need olid vaidlustatud otsusega tegelikult taotletavad eesmärgid.
- 61 Hagejad leiavad nimelt, et nad ei kujutanud endast ohtu parlamendi turvalisusele ja normaalsele töökorraldusele. Kuigi tegemist on poliitilise mõttevahetuse kohaga, oli vaidlustatud otsuse tegelik eesmärk hoida hagejaid eemale nende poliitiliste veendumuste ja erakondliku kuuluvuse tõttu, mis suuremale osale parlamendist ei meeldinud.
- 62 Olgu täheldatud, et selle argumendiga soovivad hagejad vaidlustatud otsuse põhjenduste ebatäpsusest tuletada tõendid võimu kuritarvitamise toimumise kohta.
- 63 Siinkohal tuleb märkida, et eespool asuvast punktist 48 nähtub, et kuigi hagejad ei ole olnud Vene Föderatsiooni Föderaalassamblee Riigiduumaga Vene Föderatsiooni Föderaalassamblee Föderatsiooninõukogu liikmed, oli vaidlustatud otsuses toodud põhjenduseks, et nende viibimine parlamendis võib häirida institutsiooni korda ja turvalisust, samuti institutsiooni normaalset töökorraldust, arvestades sisenemispiirangute kehtestamise põhjustanud sündmuste üldist konteksti.
- 64 Täpsemalt tõi parlament 10. juuni 2015. aasta resolutsiooni silmas pidades välja Vene Föderatsiooni ja Liidu vaheliste poliitiliste suhete spetsiifilise olukorra asjaolude toimumisel ajal. Samuti viitas ta olukorrale Ukrainas ja Vene Föderatsiooni poolt avaldatud mustale nimekirjale, mis sisaldas parlamendi praeguste ja endiste liikmete ning Euroopa Liidu ametnike nimesid; see töigi endaga kaasa Vene poliitikute ja diplomaatide suhtes parlamendi hoonetesse sisenemise piirangute kehtestamise.
- 65 Arvestades esiteks erilist olukorda, mis iseloomustab hetkel Vene Föderatsiooni ja Euroopa Liidu vahelisi poliitilisi suhteid, ja teiseks parlamendi arvates toimunud suhete intensiivistumist Euroopa populistlikeks peetavate parteide ja Vene natsionalistlikena kirjeldatud jõudude vahel, rõhutab parlament, et hagejad osalesid „Vene rahvuslaste foorumil“, mille parlament on äärmiselt tugevalt hukka mõistnud. Parlament märgib ka, et kaks esimest hagejat olid Vene natsionalistlikuks peetava partei aktiivsed liikmed. Ta lisas, et kolm hagejat olid kindlasti peakülalised, kes olid esiteks kutsutud esitama institutsioonis „Vene rahvuslaste foorumi“ kohta teistsugust arvamust kui 10. juuni 2015. aasta resolutsioonis väljendatu ning teiseks jätkama selle foorumi ajal poolelijäänud töid – seda kinnitasid ka hagejad kohtuistungil (vt eespool punkt 48).
- 66 Hagejad juhivad tähelepanu samas sellele, et parlamendi presidendi „majaperemehe õigust“, millele parlament osundab, ei tohi kasutada takistamiseks koosolekuid, mille teema on vastupidine enamuse arvamusele, sest parlamendid ongi just poliitilise mõttevahetuse kohad.
- 67 Siiski on parlamendi kodukorra artiklis 22 antud selle institutsiooni presidendile vajalikud volitused, et tagada parlamendi hoonetes vajalik julgeolek selleks, et ennetada ja lõpetada parlamendi normaalse töökorralduse mis tahes häirimine ning kaitsta institutsiooni väärikust. Peale selle väidab parlament põhjendatult, et ta ei pea oma hoonetes edendama kolmanda riigi partei poliitilist tegevust. Hagejad nõustuvad sellega enda menetlusedokumentides. Seega ei ole parlament kohustatud lubama niisuguse partei liikmete või toetajate külaskäike, selleks et nad võiksid väljendada oma arvamusi parlamendi hoonetes. Üldisemalt nähtub ELL artiklist 14, et õigus osaleda parlamendi seadusandlike, eelarveliste, poliitilise kontrolli ja konsulteerimisega seotud funktsioonide täitmisel on jäetud üksnes liidu kodanikele, kes on valitud otsestest ja üldistel valimistel vaba ja salajase hääletuse teel, samas kui

erisätetes – nagu ELL artikli 15 lõike 6 punkt d ja ELTL artikli 230 esimene lõik – on konkreetselt tagatud Euroopa Ülemkogu eesistuja ja Euroopa Komisjoni ärakuulamise õigus. Ja kuigi parlamendi kodukorra artiklis 115 on sätestatud, et parlamendis toimuvad arutelud on avalikud ja parlamendikomisjonide koosolekud on avalikud üldjuhul, on kodukorra artiklis 157 täpsustatud, et rõdule lubatud külastajad peavad istuma ja olema vaikselt. Aluslepingute ja nende rakendamiseks vastu võetud tekstide ülesehituse, samuti vajaduse tagada parlamendile antud volituste vaba kasutamine tagajärg on, et parlament ei ole koht, kus kõigil külastajatel on täielik õigus end vabalt väljendada.

- 68 Hagejad märgivad samuti, parlamendil on kohustus mitte takistada enda liikmete, sealhulgas U. Voigti tööd. Samas on nimetatud argument käesolevas kohtuasjas asjakohatu, sest hagejatel ei ole isiklikku ja vahetut huvi sellele tugineda. Vastates Üldkohtu küsimusele, kinnitasid nad kohtuistungil, et see seisukoht ei kujuta endast väidet kui sellist.
- 69 Hagejad leiavad veel, et neile anti teatavad sissepääsuload, lastes sellega ka U. Voigtil uskuda, et pressikonverentsi asemel võib hagejate osavõtul toimuda parlamendi ruumides siiski töökoosolek. Sissepääsulubade väljastamine näitab, et hagejad ei kujutanud endast erilist ohtu, kannapööre parlamendi käitumises annab aga tunnistust vaidlustatud otsusega pahatahtlikust raskuste tekitamisest.
- 70 Kuigi on õige, et parlament saatis turvalisusküsimuste peadirektoraadi 9. juuni 2015. aasta e-kirjaga teatise, et ta sai kätte taotluse saada töökoosoleku jaoks sissepääsuload, ja et selles e-kirjas oli ka viitenumber, mis võimaldas hagejate sissepääsuload kätte saada, tuleb siiski meelde tuletada, et e-kirja saatis turvalisusküsimuste peadirektoraat, aga otsus, millega keelati hagejatel hoonetesse siseneda, põhines poliitilise konteksti hindamisel, mis ületab parlamendi haldusteenistuse pädevuse ja kuulub üksnes institutsiooni poliitiliste instantside pädevusse. Peale selle sisaldas turvalisusküsimuste peadirektoraadi 9. juuni 2015. aasta e-kiri lisa, milles täpsustati, et ürituse korraldaja ei ole vabastatud institutsiooni tavapärasest loa saamise menetlusest. Vastuolu, mis ilmneb sissepääsulubade kättesaamist võimaldava viitenumbri andmise ja lõpuks hagejatel parlamenti sisenemise ärakeelamise vahel, on selgitatav asjaoluga, et haldusteenistustel ja poliitilistel instantsidel on erinev roll. Järelikult ei saa nõustuda seisukohaga, et parlament jättis pelgalt pahatahtliku raskuste tekitamise eesmärgil mulje, et töökoosolek võib tema hoonetes toimuda.
- 71 Eeltoodud arvestades tuleb asuda seisukohale, et parlamendi turvalisuse ja normaalse töökorralduse tagamise eesmärk ei olnud ebamõistlik, võrreldes parlamendi esitatud põhjendustega, sest niisuguste meetmete võtmine nagu isikute mittelubamine parlamenti selleks, et ennetada töökorralduse häirimist, eeldab tulevaste ohtude hindamist kättesaadavate andmete alusel, mis tähendab igal juhul teatava ebakindluse määra esinemist.
- 72 Viimaks väidavad hagejad, et võimu on kuritarvitatud sellega, et vaidlustatud otsus läheb vajalikust igal juhul kaugemale. Nad on märkinud, et parlamendi presidendi käsutuses on turvateenistus, mis suudab mis tahes provokatsioonid ära hoida. Asjaolu, et vaidlustatud otsus on tehtud kõigi kutsutud Vene kodanike suhtes, kuigi pressiteenistuse e-kirja kohaselt kujutavad parlamendi turvalisusele ja normaalsele töökorraldusele endast ohtu üksnes kaks esimest hagejat, tõendab, et vaidlustatud otsus oli teatud liiki „kollektiivne karistus“.
- 73 Samas tuleb märkida, et hagejad ei ole tõendanud ega isegi väitnud, et igal inimesel on tingimusteta võimalus pääseda parlamendi hoonetesse sisse, et teha seal poliitilist propagandat või arutleda seal parlamendi poliitiliste suundumuste üle. Nagu juba eespool punktis 67 selgitatud, märkis parlament vastupidi – ja seda ei ole vaidlustatud –, et liidu õigus ei anna kõigile külastajatele õigust pääseda vabalt parlamendi hoonetesse ja kasutada neid enda arvamuste kuulutamiseks.
- 74 Neil asjaoludel ei saa eespool punktides 64 ja 65 osundatud rahvusvahelist olukorda silmas pidades asuda seisukohale, et võimu kuritarvitamisest annab tunnistust asjaolu, et parlamendi president takistas hagejatel siseneda institutsiooni hoonetesse, et seal poliitilise koosoleku käigus oma mõtteid

avaldata, selle asemel, et loota parlamendi turvateenistuste sekkumisvõimekusele. Nii on see seda enam – nagu kinnitas ka parlament kohtuistungil –, et kuna vaidlustatud otsus on seotud eelmainitud olukorraga, on sel üksnes ajutine iseloom.

- 75 Hagejad ei saa ka väita, et vaidlustatud otsus oli tehtud „kogu Vene külastajate grupi suhtes“, see tähendab ka E. N.-i et P. E. suhtes, et tõendada, et vaidlustatud otsus kujutas endast tegelikult kollektiivset ja ebaproportsionaalset karistust. Parlamenti sisenemise keeld nende kahe isiku suhtes on selgitatav asjaoluga, et tegemist on saatjatega: üks neist oli teise hageja abikaasa ja teine tõlk, nagu kohtuistungil peetud vaidlustes välja tuli.
- 76 Viimasena vaidlustavad hagejad – samuti asjatult – vaidlustatud otsuse kollektiivse iseloomu, tuginedes asjaolule, et *a contrario* argumendina nähtub pressiteenistuse e-kirjast, et parlamendi jaoks ei kujuta kolmas hageja, A. Sotnichenko endast erilist ohtu.
- 77 Samas ei saa tugineda argumendina asjaolule, et kui pressiteenistus oma e-kirjas keeldus andmast U. Voigti käsutusse ruumi pressikonverentsi korraldamiseks, leidis parlament, et kahe esimese hageja kohalolu kujutab endast ohtu institutsiooni normaalsele töökorraldusele, ilma et nad oleks nimetanud A. Sotnichenkot. Nimelt ilmneb U. Voigti assistendi 3. juunil 2015 parlamendi pressiteenistusele konverentsi korraldamise kohta saadetud e-kirjast, et A. Sotnichenko ei pidanudki seal osalema.
- 78 Pealegi selgitas parlament, et A. Sotnichenko osales samamoodi nagu kaks esimest hagejat „Vene rahvuslaste foorumil“ – ning seda asjaolu ei ole vaidlustatud – ja et selles osalemine andis eespool punktides 64 ja 65 kirjeldatud konteksti alust keelata ka temal siseneda parlamendi hoonetesse, et osaleda seal töökoosolekul.
- 79 Eeltoodu alusel tuleb teha järeldus, et hagejad ei esitanud piisavalt täpseid, objektiivseid ja kokkulangevaid tõendeid, mis annaksid alust arvata, et parlamendi turvalisuse ja normaalse töökorralduse tagamine ei olnud parlamendi presidendi poolt tegelikult taotletav eesmärk, kui ta tegi vaidlustatud otsuse. Samuti tuleb tagasi lükata väide, et võimu on kuritarvitatud.
- 80 Kuna ükski väide ei ole põhjendatud, tuleb hagi tervikuna jätta rahuldamata.

Kohtukulud

- 81 Vastavalt kodukorra artikli 134 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.
- 82 Kuna hagejad on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb vastavalt parlamendi nõudele kohtukulud nendelt välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (neljas koda)

otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Jätta Andrei Petrovi, Fedor Biryukovi ja Alexander Sotnichenko kohtukulud nende endi kanda ja mõista neilt välja Euroopa Parlamendi kohtukulud.

Kanninen

Calvo-Sotelo Ibáñez-Martín

Reine

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 20. novembril 2017 Luxembourgis.

Allkirjad